Negyedik évfolyam. 4. szám. Székely-Udvarhely, 1898. január 23.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Papok-, tanitók- és községi elöljáróknak egész évre 3 frt, a tanitó-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt 50 kr. — Egy példány ára 8 kr.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr magánhirdetések □ cm.-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 krért közöltetnek. — Bélyegdij külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 50 kr Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.

Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvkötészete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Ötven év! . .

Nem sok, de még is elég! Nem sok, az örömből és boldogságból; de bőven elég a szenvedésből és bánatból. Nem sok idő egy nemzet és az emberiség élettörténetében, de elég egy ember életére nézve, a mikor a koronás dalnok, Dávid azt énekli, hogy »az ember életének esztendei száma 7o, vagy 80.«

Vajjon hol vannak azok, kik az ötven év előtt az emberi élet azon korszakában valának, kik öntudatosan tudnak gondolkozni és cselekedni; hol vannak a férfiak, kik a félszázaddal ezelőtt történt s világra szóló históriai eseményeknek nemcsak tanui és néma szemlélői, de mozgatói és szereplői is valának? Kevésnek adatott meg az égiektől ama kegy, hogy ma is „szemeivel láthassa a napot" ; a legtöbbnél beteljesült a nemzet dalnokának viziója: »hol sirjaik domborulnak s unokáik leborulnak; és áldó imádság mellett mondják el szent neveiket.« Csak a fiak s unokák élnek ma.

És mi, a fiak és unokák az ötvenedikben vagyunk. Ne értsünk félre s ne ijedjünk meg, a kik még a saját életkorunkat véve a felénél vagyunk! Ama daliás időnek vagyunk félszázados évfordulóján, melyhez hasonlót még a világ nem ismert, melyről a koszorus Jókai azt irta: »Forradalom, vér nélkül.«

S mi volt ez idő?

A magyar nemzet szabadságának pirkadó hajnala, ama nemzeti triumviratusnnk: *a szabadságnak, egyenlőségnek és testvériségnek* születési napja. Egy modern karácson a magyar nemzetre nézve, hasonló ama vallási karácsonhoz a mikor a rabszolgaságból megváltott nemzet nemcsak szabadságra ébredett, hanem az öntudatos cselekvés Isten országa polgára is lett. Amaz ujjá születése a vallás békóival leláncztolt emberiségnek; emez egy jobb sorsra méltán érdemes nemzetnek kivezetése a szolgaság házából, hogy ne legyen kénytelen idegen isteneket imádnia. Amaz a szemek megnyitása a való, igazság ismerésére és látására; emez a szabadulás napja, a mikor kilép a magyar szolgasága szük börtönéből, magyar polgárvolta rég óhajtott mezejére, a melyre a *szabadság* napja hinti jóságos sugarait, a melynek az *egyenlőség* ózondus levegője és talajának legszebb virága: a *testvériség*, melynek kehelyéből szeretet, tisztelet, jog, kötelesség születik.

Nem czélunk itt e czikk körében elmondani az 1848-ik évnek s jelesen márczius 15-ének történetét s a megbecsülhetlen vivmánynak áldásos következményeit; azt a hazafias szellem ben müködő iskolák kell a gyermekek szivébe kitörölhetlenül beoltsák és az ily irányban is müködő templomi szószékek a felnőttek lelkébe felujitsák; csupán az a czélunk, hogy a sziveket megdobbantsuk, az agynak megálljt kiáltsunk egy perczre, a mig legalább a félszázad előtti vivmányt mérlegeli.

Nagy idők azok és nagy emberek, kik azt megteremték, sokkal nagyobbak, hogy mi annak gyenge erővel e lap hasábjain oly fényt tudnánk kölcsönözni, minőt megérdemelne és méltó lenne ahoz.

Csupán egy a czélunk s ez az: hogy a márczius 15-ének az idei Márczius idusán félszázados évfordulója leszen s ha a nemzet fenállása ezredik esztendejében ünnepünk volt, melyet a nemzet Aranya megprófétált: »lesz még egyszer ünnep a világon« és mi ez ünnepet kegyelettel megünneplők — ugy most is halljuk meg az első harangszót, öltözködjünk, készüljünk nemzeti három istenünknek félszázados ünnepére! Avagy lehetnénk-e hálátlanok, kik csak azért kicsinyelnők a 48-as idők óriásait és azok alkotásait, mert 50 év 1000-hez viszonyitva elenyésző?! „A föld a hálátlan embernél nagyobb terhet nem visel." Legalább mi: székelyek, kikről a sik föld szülöttje, de bérczeink halottja ezt irá: „csak nem fajult el még a székely vér: minden kis csöppje drága gyöngyöt ér!« — ne legyünk terhei vér áztatta földünknek!

Ünnepeljük meg márczius 15-ét fénynyel, lelkesedéssel, honfiui és honleányi érzéssel!!

Szenteljük templommá az *agyagfalvi térséget*, a melynek kék boltozata alatt, bérczes falai között és zöld pázsitos földjén vallásfelekezeti különbség nélkül áldjuk, nem vallási, hanem a mindnyájunk közös Istenét, a nemzet hatalmas urát, a magyarok Istenét s kérjük és esdjük segitségét a jövőre, melyben már a mult évben második ezret kezdénk el

Székelyek, véreim! Értsetek meg; hozzátok szólok! Egyesüljünk s mutassuk meg márczius 15-ének impozáns megünneplésével: »Mit vihet ki erős sziv láng alatt, az elszántság hatalma és az érczakarat« s »Nubia párducza nem szül gyáva nyulat« és a »székely vér minden csöppje drága gyöngyöt ér!«

Demeter Dénes.

Udvarhelyvármegyei muzeum.

(4-ik folyt. és vége.)

A régiségtani, történeti és néprajzi eme gyüjteményt egészszé, muzeummá, végül a természeti dolgok és állatok gyüjteménye teszi. A mi korunk, a mint jól tudjuk, a természettudományok kora és irva vagyon, hogy elvész az a nép, a mely tudomány, különösen, a mely szaktudomány nélkül való. Egy természetrajzi tárnak szakszerü összeállitása, tehát kivált Udvarhelyt, a legnagyobb fontosságu muzeumi követelmény.

Olvastam nem rég a „Székely-Udvarhely"-ben, hogy a megye több községében vizhiány vagyon s hogy magának a városnak is rosz a vize, csaknem már az — ártézi kutig és hogy a közigazgatási bizottság kérelmezi is már a minisztertől egy szakközegnek a kiküldését, a ki ott a helyeket, viszonyokat megvizsgálva az intézkedők számára okszerü tanácsot adna. Ennek a kérésnek a földm. miniszter eleget is tesz bizonyára, hiszen kötelessége. Az ám, de vajjon hegygeologust fog-e oda küldeni a miniszter, a mi valószinü, vagy pedig talaj-geologust?! Bizonyosnak látszik, hogy a megyének olyan közegre volna szüksége a milyen különben nem sok van, a ki a montagne és agronome-geo-

TÁRCZA.

Baross és Andrássy.

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

Irta: **Áldor Imre.**

ABC és história szerént voltaképen forditott sorrendben illenék egymás mellé ez a két nagy név.

Személyes reminiszczencziák követelik itt Barossnak az elsö helyet.

Mikor én láttam öket egymás mellett és együtt, igy festett a valóság is.

Mert Baross akkor már aktiv államtitkár Andrássy ellenben csak penzionált külügyminiszter volt. . .

* * *

Nehéz napok voltak azok nagyon, mikor én Barossal közelebbi érintkezésbe, szorosabb, bensőbb összeköttetésbe jöttem.

A szabadelvüpárt friss szénája akkortájt föl is, le is csehül, — magyarán: ménkü-rosszul állott.

A nagy exodus summa-summarium nyolczra apasztotta többségét a t. Házban. Ebből a nyolczból is kerekszám tizen valának miniszterek.

Tisza Kálmán megteremtette egy rengeteg chaoszból a — fuziót. Töle ered állitólag az a büszke czim is, melynél különbet czégérnek is, lépvesszönek is hasztalan keresgélt volna bárki.

A heterogén elemeket együtt tartani egy akolban, egy pásztor körül mégsem sikerült. Daczára annak, hogy akkor legalább is annyi volt még a fóka, mint az eszkimó. S a magyar miniszterelnökök nem szorultak még rá, hogy konczeszsziók és konverziók hiján a szomszédban házaljanak a koldus-bögrével; ott kéregessenek kölcsön névtelen osztrák kaszszákból, pártczélokra — busás közjogi és közgazdasági kamatok fejében — enyvet, csirizt s tutti quant más effajta dualisztikus ragasztékot.

A soit-disant-többség halálos félelmek közt vágott neki az elodázhatatlan választásnak.

S minden tiz ex-képviselő közül legkevesebb hatnem az a kőszikla-Péter volt, a kire a poklok kapuival is daczoló egyházat lehetett volna épiteni. Hanem inkább az a Péter, a ki kakaskukorékolás előtt háromszor tagadja meg suttyomban a Mestert.

A mandátum-hajsza, nagy stilben, ekkor keletkezett Magyarországon.

Tisza Kálmánt legmérgesebb ellenségei sem szidták rágalmazták ugy nyiltan, mintháta mögött ezek a szabadelvüpárti ex-képviselők és da-capó jelöltek.

S ha utóbb oszlopos alakká izmosodott, szilárdult mégis némelyikük a pártban és pedig közvetlenül Tisza K. személye körül, ott van a magyarázata ennek az erkölcsi furcsaságnak is abban az ócska latin példaszóban: »Inter vaccas, bos est abbas«. . . Mocsárszéli nádszálak közt nem egy nagy virtus oszlopnak látszani és lenni.

Históriai tévedés, hogy e választásokat maga Tisza vezette. Felülről csupán a nervus rerum jött. Barosstól hallottam, hogy ez sem egészen. Nagy részét rendjeléhes bankárok és bőkezü főpapok szolgáltatták. A szélsőbal óriási agitácziója miatt állitólag legelső intésre, nem kedvezésül és segitségül Tiszának, csak — jobbágyi loyalitásból.

A méltóságos főispánok és vidéki pártvezérek nagyon sokra honorálták ezt a bongré-, malgré-loyalitást.

Baross G. félig jóizüen, félig keserüen kaczagott, mikor e csiklandós théma szőnyegre került szóbeszéd közben:

— Nézze csak ezt a papirhalmazt, — szólt boszusan ráütve egy félrizmára. Megannyi bizalmas tudósitás főispánoktól és előkelő uri kortesektől, a mikben numerice mutatják ki: mily óriási népszerüségnek örvendünk mi országszerte!.. A refrain azonban mindenütt egy és ugyanaz. Egy igazán óriási összeg, mely mulhatatlanul szükséges itt is, ott is »a szélsőbaloldali ámitások és bujtogatások« ellensulyozására. Dárius kincse bizvást elfogyna két hét alatt, ha csak 50 perczentre próbálnék is kiegyezni e lelkes párthivekkel. Fájdalom, nem rendelkezem többel 3—400,000 forintnál. S ennek is hány gazdája akadna itt loko, akadna sógorság, komaság számára magában a végrehajtó bizottságban, ha nem kötöttem volna ki magamnak korlátlanul szabad kezet és önálló intézkedést minden irányban és forummal szemben.

A folytatás meggyözött, hogy Baross mindenképpen igazat mondott.

Tisza Kálmán, legalább szemre-szinre, hors concours maradt végig. Ha elfogadott is elvben egy-egy jelöltet és tervet házilag: a gyakorlati kivitelre nézve a pártbizottsághoz utasitott mindenkit, ennek nyakába varrva igy egész terhével a felelősséget és mindennemü kudarczért és felsülésért.

A bizottság elnöke Podmaniczky Frigyes báró volt. Pennája, lelke Baross Gábor. Szép szóban nagylelkü a pazarlásig. Cselekvésben erélyes és buzgó felülmulhatatlanul.

Fontos ügyben jártam egyszer nála, mikor a bizottság elnöke szintén odavetődött »sürgős elintézést igénylö« két telegrammal.

Baross félszemmel futott végig a sorokon. S csak ugy, félvállról kérdezte: »Semmi egyéb?« — »Semmi«, — válaszolt angolos flegmájával Podmaniczky. — De azt talán megizenhetnéd a főispánoknak, hogy nap-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lógiában egyaránt jártas, szakember. Ezt a jó alkalmat egyébre is föl lehetne használni. A saját küldetésénél fogva ez a szakember ugyanis akkorra kétségkivül összefogja állitani az odavonatkozó szakirodalmat s ez a megyére nézve igen lényeges dolog. Lehetne akkor egy-két szaktanárt onnét a geologus mellé adni, a kikkel együtt bejárná és megvizsgálná ő mindenütt a megyében a talaj- és a hegy-viszonyokat. Ezeknek a szakszerü vizsgálatoknak eredménye a leghasznosabb és a legszerencsésebb alapolás lenne egy a megyéből összeállitandó ásvány- és kőzettani gyüjtemény számára. Folytatólag össze lehetne igy gyüjteni és állitani azután az ipar és technikai értelemben hasznos kövek és anyagok gyüjteményét, a minők: a mészkő, az épületkőnek való, az égetésre, faragásra, kövezésre való kő, továbbá a só, gipsz, festék, agyag és téglagyártásra alkalmas anyagokat, a milyenek a megyében bőven találhatók. Ezekből tudnók meg aztán, hogy mink vagyon, milyen az, hol és mennyi van?

Hozzájárulna és kiegészitené azután ezt a gyüjteményt, először egy növénytani gyüjtemény, még pedig a takarmány növények, a fák, a hegységek, a mocsári és a gyógynövények gyüjteménye, a honnan gazdasági bizottságunk és gazdáink merithetnének magoknak hasznos tudnivalókat; másodszor egy állattani gyüjtemény, mely nem lenne valami rendszeres gyüjtemény, hanem a szántóföld, a mező, erdő, ház és a havasok állatjait mutatná be biologiai csoportokban.

Ilyeténképen a multnak emlékeiből és a jelennek szerzeményeiből egy törvényhatósági muzeumot lehetne összeállitani. Az ily módon összeállitott muzeum volna és lehetne azután a megyei közmivelődés forrása, életrevalóságunk jelképe, a felnőttek oktatása és székely kulturának valóságos fokmérője. Ez a mnzeum lenne anyagi és szellemi individuálitásunk kifejtésének egyesitő eszköze a honnan okulást, hasznot és hazaszeretetet meritene magának minden megyei székely. Akkor nem pusztán a piacz, hivatal és iskola által, de egyszersmind a muzeum révén válnék maga a város, a vidéknek valóban vonzó és hasznos központjává.

Épen e sorok irásakor kerül kezembe a »Hivatalos Közlöny«, a melyben vidéken a muzeumok szervezéséről szóló miniszteri rendeletet olvasom érdeklődéssel. Ennek a miniszteri rendeletnek intézkedése és szelleme, a mint látom, nemhogy megczáfolná itt előadott szerény nézetemnek helyességét, sőt inkább támogatja azokat, megerősiti és igazolja.

Annak okáért hazafias tisztelettel kérem vármegyénknek minden szép és jó iránt lelkesülő fiait és leányait, kérem különösen az egyesületeket, tisztviselőket, tanárokat, kérem a birtokosokat, papokat, körjegyzőket és tanitókat, hogy beszéljék meg magok között az az itt vázolt megyei vagy törvényhatósági muzem ügyét, a mely épenséggel nem felekezeti ügy, nem politika és nem pártügy, de mindnyájoknak valósággal közös ügye! Azután inditsanak mozgalmat, tartsanak gyülést, válaszanak befolyásos elemékkel egy muzeumi bizottságot és leltározva és gyüjtve, minden városi es megyei közmivelődési alapot kipuhatolva: szervezzenek egy muzeum-egyesületet rendes, alapitó és tagsági dijakkal. Mert egy modern szabásu muzeum létrehozására, annak idővel önálló helyiségben való elhelyezésére és arra, hogy az a muzeum javadalmai alapján a hazai nyomdatermékeket rendesen kaphassa és állami támogatásban is részesülhessen, arra sem a megye, sem a város, sem egyesek vagy intézetek elegendő erővel nem birnak, nem rendelkezhetnek, de a város, a megye és a lakosság vállvetett müködése csodákat mivelhet. Adja Isten!

Balásy Dénes,
budapesti közs. tanár.

---

pal telegrafirozzanak. Éjfél után, legédesb álmomból vertek föl ezzel a két izével most is. Szervusz.«

— Láthatja, hogy nem vetettem el a sulykot, mikor megtettem magamat en tout cas-nak, szólt nála vajmi kivételes, zajos kaczagással Baross. Százan törték magukat a bizottsági tagságért . . . Ha azt mondom, hogy Friczi még a legtevékenyebb, képzelheti, mit dolgozik a többi? Kész hirekért zaklatnak. S tovább adják még azon órában kézről-kézre, ha elcsiphetnek hébe-hóba egyet-egyet. Bezzeg legény lesz mindenik a talpán, ha ugy ütnek ki a választások, a hogyan én remélem és előkészitem. Száz variáczióját élvezheti majd az egyszeri baka önérzetes dicsekvésének! »Én nyertem meg a lipcsei ütközetet, — no meg 99.999 vitéz pajtásom. . .« Különös gráczia lesz tőlök, ha e között a 99.999 között az én szegény fejemnek is juttatnak egy szerény helyecskét.«

Előérzete — ugy látszik — e pontban sem csalatkozott. Csipős gunnyal, a mibe jó adag epe is vegyül, többek közt igy enyeleg hozzám irt, egyik — decz. 7-én kelt — levelében:

„Nyomban a választások után nem igen lehet az urakkal gyalog beszélni. Mindenki fáradt. Pihenni akar még az is, a ki vajmi keveset »fáradt.«

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Az Udvarhelymegyei általános tanító-egyesület Udvarhely járási fiók-köre iskolafelszereléssel egybekötött ünnepélyes közgyülést tartott e hó 8-án Agyagfalván, melyen a rendes tagokon kivül a község csaknem összes lakossága és igen sok vidéki érdeklődő vett részt. — Gyülés előtt istentisztelet volt, hol a hallgatóság Veres Ferencz orgonakisérete mellett énekelt és Kiss Károly ev. ref. pap költői szép alkalmi imát mondott. Ezután a közönség a diszes iskola termébe vonult, de miután a meglehetős nagy terem sem volt képes befogadni az óriási közönséget, a sorrend ünnepélyes részét a szabad ég alatt tartották, melyet az Udvarhely járási daloskör nyitott meg. Ezt követte Kiss Károly ev. ref. pap gyönyörü felavatási imája, melyet a közönség buzgó figyelemmel hallgatott. Sándor Lajos fiók-köri elnök nagy tetszéssel fogadott s érdeklődéssel kisért alkalmi beszédet mondott; kiemelve Agyagfalva áldozatkészségét, az uj iskola építése körüli érdemeit. Veres Ferencz bögözi állami tanító lelkes hangulattal szavalta el Arany János „Tetemre hivás“-át. Az iskola növendékei pedig sikerrel énekeltek két hangra egy fohászt. Gyerkes Mihály tanitó az iskola történetét a legrégibb kortol mai napig ügyesen összeállitva, felolvasta, melyből kitünt, hogy Agyagfalva község minden segély nélkül, saját áldozatkészségéből emelkedett a szép iskola, több mint 3000 frt költséggel a természetben kiszolgált igás- és tenyeres napszámon s az összes kő- és fövény anyagon kivül. Teljes elismerés illeti ezért a józan gondolkozásu iskolaszéket, közs. képviseletet s ezek között első helyen azok vezetőit. Az ünnepélyt Keresztes János bögözi áll. tanitó Rudnyánszky »Tanitókhoz« cz. költeményének zajos éljenzéssel kisért szavalata zárta be.

Ezután a tanitótestület egyleti ügyei tárgyalása végett a tanterembe vonult, hol Sándor Lajos elnök megnyitója után a mult ülés jegyzőkönyvét hitelesitették. A sóvidéki tanitók Bojthe Béla felsősófalvi igazg.-tanitó által Gyerkes Mihály »Mi lehet az osztatlan népiskola tananyaga a mindennapi és mi az ismétlő iskolában« cz. felolvasásáról mondtak birálatot, mely szerint a bizottság mindenben nem ért egyet a dolgozat irójával, de általánosságban dicsérettel adózik. A fiókköri gyülés Veres Ferencz inditványára a dolgozatot a birálattal a központi bizottsághoz teszi át. Több inditvány és jelentés után a jövő gyülés helyeül Székely-Udvarhely tüzetett ki. — Gyülés után az iskolaszék által rendezett közebéden lelkes hangulatban, magvas pohárköszöntőket mondtak Wlassics Gyula dr közoktatási miniszterre, hallerkeői Haller János gróf főispánra, Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelőre, Demeter Lőrincz dr főszolgabiróra stb. A pohárköszöntők közül különösen kiemelkedett Demeter dr. főszolgabiróé, ki széles körü ismeretre valló, szeretettől áthatott, lelkesitő szavakkal a tanitótestületet éltette.

Este az olvasókör javára kosaras tánczmulatság volt, mely minden tekintetben sikerült. Felülfizettek: Dr Demeter Lőrincz, Szabó József 1—1 frtot, Kovács Mihály, Damó Dénes 70—70 krt, Száva Mihály, Péter Gergely, Vida András, Rodgyán Albert, Pál Sándor, Sándor Lajos, Jakab József, Orbán Imre, Keresztes János, Rácz Sándor, Szász Béla, Nagy Domokos, Sándor András 50—50 krt, Péter Mózes, Sera Pál, Kiss Áron 30—30 krt, Bojthe Béla, Veress Mózes, Veres Ferencz, Zsakó János, László Áron, Bakcsi Sándor, Kiss Károly 20—20 krt. Lajos János, Csomor Mózes, Bálint András 10—10 krt. Fogadják mindannyian a a rendező bizottság hálás köszönetét.

Farsangi naptár.

1. Minden héten szerdán este a jótékony nőegyesület fillérestélyei a „Budapest“ szálló nagytermében.

2. Minden héten hétfőn este a polgári önképző és segélyző egylet fillérestélyei a kör helyiségében.

3. Székely-Keresztúrt minden héten csütörtökön este a jótékonyczélu társaskör estélyei.

4. Február 1-én a helybeli korcsolya-egylet estélye dr Kovács Mór ügyvéd elnöklete alatt a vármegyeház disztermében.

5. Febr. 5-én az ev. ref, kollegiumi ifjuság tánczestélye, Sebesi Ákos és dr. Mezey Ödön. főgondnokok védnöksége alatt a vármegyeház disztermében, melyet — mint értesülünk — megelőz Bod Károly kollégiumi tanár tanárságának 25 éves jubileumi ünnepélye és két koll. tanár székfoglalója.

6. Febr. 12-én a segesvári magyar kaszinó tánczvigalma Segesvárt a városház nagytermében gróf Béldi Bálintné szül. gróf Béldi Berta védnöksége alatt.

7. Farsang vasárnapján a róm. kath. főgymnasium ifjuságának tánczczal egybekötendő szinielőadása Embery Árpád tanár rendezésével.

8. Farsang utolsó napjaiban a róm. kath. leánynövelde gyermek-szinielőadása.

KÜLÖNFÉLÉK.

Zola Emil és Tibád Antal.

Budapest, január 14.

Soha még két ember közt (arczképek után itélve) nagyobb hasonlatosság nem létezett, mint Zola Emil és Tibád Antal, a nyakas székely között. Ez az egyetlen hasonlat a világon, amely — nem sántit. (Lévén teljesen ép kéz-lába Zolának s Tibádnak is.)

Ez a hasonlatosság oly frappáns, hogy Bartók Lajos a Bolond Istókban nem is tart külön képet Zoláról és Tibádról. Hanem szükség és alkalom szerint ugyanazt az egy arczképet adja ki mindig. Csakhogy egyszer azt irja föléje: Zola; máskor meg ezt: Tibád.

A nyakas székely egykori vezértársa, Atzél Béla, meg is csinálta azt a tréfát, hogy ráfogta Tibádra azt, hogy ő tulajdonképpen nem is más, mint Zola.

Ezt a tréfáját arra alapitotta, hogy az »öreg« (ez volt Tibád melléknevé minthogy már gyerekkorában is igy nevezték) időről időre ugy eltünt, hogy még egykori házigazdája, Krajtsik Ferencz sem tudta, hogy hol van. Atzél Béla ilyenkor azt lanszirozta, hogy az »öreg« elment Francziaországba — Zolának. — S ha majd mint Zola megunja magát Párisban, akkor majd ujra haza fog jönni Tibádnak.

Ez a tréfa igy tartott éveken át: s László Mihály hol komolyan vette, hol kaczagott felette. Csak egyetlen egyszer döbbent meg, mikor ugyanis az »öreg« nemcsak czikkeiben, hanem vitatkozásai közt is elkezdett szellemes franczia idézeteket használni. Egy ilyen alkalommal titokszerüen és suttogva kérdé Tibádtól: „Mit gondolsz, vajjon Zola tud-e — magyarul?“

Most azonban ez a tréfa, egyszerre több lett mint tréfa.

Mert mióta a mult képviselőválasztás után Tibád Antal megtámadott mandátumát igazolták, Tibád Antal ugy eltünt, mintha a föld nyelte volna el.

Hiába irnak neki, — válasz nem jő. Hiába sürgönyöznek (válasz fizetve!), válasz nem érkezik. Ajánlott levelek visszaérkeznek felbontatlanul.

Egy ideig, a hirlapok még néha meg-meg emlékeztek Tibádról. De mióta Ugron János megszünt alispán lenni, ezek is végképp elhallgattak róla.

S ime most egyszerre csak megjelenik Zola levele a Dreyfus-ügyben, a franczia kormány ellen; s szakasztott olyan stilben, olyan észjárással, sőt még olyan kifejezésekkel is, mintha Tibád Antal irta volna a — Bánffy kabinet ellen.

S most László Mihály komolyan meg van rendülve, hogy hátha az Atzél Béla tréfája nem is mese, hanem igaz?

Hátha Zola Emil csakugyan nem más, mint Tibád?

Hisz ilyen élesen, ilyen szurón, ilyen maliicziózusan, mint milyen a Zola vádlevele, nem is tudhat irni más, csak Tibád! — És még hozzá az „üldözött ártatlanság“ mellett!

És nem lehetetlen, hogy Mihály már a ma éjjeli expresszvonaton rohan Párisba, kézzelfoghatólag győződni meg a valóságról.

S mi lenne az a szenzáczió, ha Dreyfus ártatlansága csakugyan kiderülne, — mi lenne ahhoz a szenzáczióhoz képest, ha az sülne ki, hogy Zola és Tibád csakugyan egy!

x. y. z.

*

Ezen szellemes és minket közelről érdeklő czikket a *»Budapesti Napló«*-ból, az ujságiróknak ezen szellemi kincsekkel bővelkedő lapjából azért vettük át, hogy bemutassuk udvarhelyi választókerületünk orsz. képviselője kettős szereplését; konstatálván egyuttal azt is, hogy nemcsak ők odafenn az országházban, de mi — lakhelyének közvetlen szomszédai — sem látjuk máskor, csupán ha valami nagy veszekedésre van kilátás — a vármegyeházán.

Szerk.

—

— **Kinevezés.** Ő Felsége a király, az igazságügyi m. kir miniszter előterjesztése folytán Sebesi Ákos helybeli ügyvédet és városi tiszti főügyészt kir. közjegyzőnek nevezte ki Sege-vár székhelylyel. Midőn egyrészt örömmel vesszük e lelkes emberbarát és derék tiszti főügyészünk jól megérdemelt előhaladását, másrészt őszintén sajnáljuk a közügyek igaz harczosának körünkből való távozását.

— **Rendkivüli közgyülésre** hivta össze vármegyénk törvényhatósági bizottságát Jakab Gyula alispán, hallerkeői Haller János gróf főispánunk 65-898. »sz. intézkedé e folytán. A közgyülés f. hó 29-én (szombaton) d. e. 10 órakor a vármegyeház nagytermében veszi kezdetét s tárgysorozata 52 pontból áll. E gazdag sorrendből megemlitjük, hogy alispánunk előterjeszti a keresk. miniszternek a kő zuzógépek felállitása tárgyábani leiratát; a belügyminiszternek a megyei levéltár kiselejtezése, a gyámhatósági költségvetés s egyidejüleg a tisztviselők 3000 frt lakbérpótléka és törzs fizetésének felemelése, a „Székely-Udvarhely“ hivatalos lap segélyezése iránti leiratait, valamint a megyei kórháznak közkórházzá való változtatását. Előterjesztést tesz Mikó Árpád vármegyei volt főispánunk arczképe ügyében. A kézi munkára nevelő orsz. egyesület érdekében vármegyénk főispánjától vett felhivás; Zetelaka közs. képviseletének zárda és gazdasági iskola felállitása iránti határozata; Szabolcsvármegyének a szocziális mozgalmak megakadályozása, a körjegyzőknek az adók behajtása körüli eljárástól való felmentése tárgyábani átirata szintén előterjesztésre kerül.

— A **jótékony nőegylet** szerdai fillérestélye — melyet Hann Hermin, Madarász Bea, Steinburg Viktorin és Varró Berta rendeztek — minden tekintetben fényesen sikerült. Egy 1 felvonásos vigjátékot adtak elő: dr Soó Rezső, Hann Pepi, Szakáts Zoltán, Cs. Szabó Kálmán és Molnár Károly sok ügyességgel. Ezután Pongrácz Clemi baroness és testvére Károly hegedüjátékában gyönyörködött a szép számu közönség s zajos tapsokkal jutalmazta a kedves két testvért. Clemi baroness — engedve a zajos kivánalmaknak. — ismétlésül zenekari kisérettel is tetszés között játszott.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **Vármegyei kórházunk** folyó év január 1-étől országos jellegü közkórházzá alakult s igy lesz egy főorvosa, bentlakó orvos, gondnok, irnok, 4 ápoló és megfelelő szolgaszemélyzet. Ez is egy ujabb örvendetes esemény.

— **Az udvarhelymegyei általános népnevelési egyesület** folyó hó 30-án délután 3 órakor a vármegyeház kis tanácskozó termében tartja meg közgyülését, melyre az egyesület tagjai ez uton is oly hozzáadással hivatnak meg, hogy a mennyiben határozatképes számmal nem jelennének meg, a rákövetkező vasárnap ugyanazon időben és helyen fogna megtartatni a közgyülés, mely határozathozatalra jogositva lesz tekintet nélkül a megjelent tagok számára. Az elnökség.

— **Korcsolya-bál.** A sz.-udvarhelyi korcsolyázó egyesület javára 1898. február 1-én tartandó tánczestély rendező bizottsága a közönség tudomására, hozza hogy a tánczestélyre k a r z a t j e g y e k is adatnak kiszemélyenként 1 frt 50 krért.

— **Halalozás.** Bolgárfalvi Sebesi Árpád életének 39-ik évében e hó 19 én reggel fél 4 órakor rövid szenvedés után elhunyt Septérben. Halálát a Sebesi, Bónis, Somogyi, Imecs stb. családok gyászolják.

— **Meghivás.** A „Székelyudvarhelyi Kaszinó Egyesület" évi rendes közgyülését folyó hó 30 án délután 3 órakor az egyesület helyiségében tartja meg, melyre az igen tisztelt tagtárs urakat van szerencsénk ez uton is tisztelettel meghivni. Sz.-Udvarhelyen, 1898. január 21-én. A választmány megbizásából: Dr Solymossy Lajos, elnök. Koncz Aurél, titkár. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. titkári jelentés. 3. Választmány inditványa az alapszabályok módositása iránt. 4. Választmány előterjesztése az 1898. évi költségvetési előirányzat elfogadása iránt. 5 Esetleges inditványok. 6. Tisztujitás.

— **Vármegyénk közigazg. bizottsága** — mint mult lapunkban is jeleztük — e hó 12-én tartotta meg ez évben első havi rendes ülését főispánunk elnöklete mellett, ki elnöki megnyitójában az ujév alkalmából lelkes szavakkal szivélyesen üdvözölte az ülés tagjait, megköszönte a már két évi itt müködése alatt tapasztalt támogatásukat, kérte, hogy az országos törvények szentségének szemelött tartásával, a közigazgatási nehéz feladatokban jövőre is támogassák. A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után a többek közt megalakultak a különböző bizottságok. A börtönvizsgáló bizottságba főispánunk kinevezte Jung-Cseke Lajos, Ugron Zoltán, dr Nagy Samu és Diószeghy Samu b. tagokat; a gyámügyi felebbviteli küldöttségbe Sándor Mózes és Kemény Béla bárót rendes, Lázár Adám gróf főjegyzőt póttagokul; ugyane bizottságokba Diemár Károly és Szabó Gergelyt rendes s dr. Nagy Samut póttagokul a kg. b. ülés megválasztotta. A fegyelmi választmányba Sándor Mózes, Diószeghy Samu, Sperker Ferencz rendes, Molnár Lajos és Bedö Ferencz póttagokul; az erdészeti albizottságba Jakab Gyula alispán elnökletével dr Nagy Samu és Gyarmathy Ferencz; a II od foku kihágási bizottságba Jung-Cseke Lajos, dr Nagy Samu, Gyarmathi Ferencz, Bedö Ferencz rendes, Szabó Gergely, Ugron Zoltán, Ferenczy Károly és Sperker Ferencz póttagokul; az egészségügyibe Diószeghy Samu, Haberstumpf Károly és Koncz Ármin gyógyszerész; az utalap pénztár rovancsolásába Jakab Gyula alispán elnöklésével Diószeghy Samu és dr Nagy Samu; az ipartanácsba Jakab Gyula alisp. eln. Bartók István mülakatos, Steinburg Ottó rendes s Gál János keresk., Nagy János czipész póttagokul; a pótadófelszólamlásiba főispán elnöklésével dr Nagy Samu, Diószeghy Samu, Sándor Mózes és Gyarmathy Ferencz; a kórházfelügyelőibe Lázár Ádám gróf főjegyző, dr Szabady Ferencz tiszti főorvos, Jung-Cseke Lajos és Bedö Ferencz; az 1878. V. t.-cz. 43 §-a értelmébeni felügyelő bizottságba pedig Jakab Gyula alispán és Lázár Ádám gróf főjegyző választattak meg. A havi jelentéseket tudomásul véve Ripolthy Domokos és társai s a Tamás Albert felebbezései folytán a mult évben választott városi képviselők névsorát a helyesen, minden megjelelés nélkül beadott szavazatlapokból összeállitott képviselőtestület mondatott kiérvényesnek. Szentlélek község fel- és leadó posta iránti kérése véleményadásra az alispán felhivatott. A Szombatfalván nagy mérvben elterjedt fertőző betegségek meggátlása czéljából, a belügyminiszterhez feliratot intéznek, hogy rendörileg e község csatoltassék a városi rendörséghez. Az állami utak felülvizsgálatához Bedő Ferencz és dr Nagy Samu biz. tagokul kiküldettek. Az udvarhelyi, kereszturi és oklándi járásokban a faiskolák körül tapasztalt hiányok eleuyésztése érdekében megfelelő eljárásokra utasittattak a járási föszolgabirók. Több magán ügy elintézése után az egész napig tartott ülés véget ért.

— **A polgári kötőkéket** hétről-hétre nagyobb érdeklődés mellett tartják. A 17 iki igen jól sikerült s az intelligenczia is szép számmal volt képviselve, melynek sorában Lázár Ádám gróf főjegyzőt is ott láttuk. Az e hó 24-én tartandó fillérestély szintén nagy látogatottságra tarthat igényt. Válogatott müsorát Márton Árpád és Nagy Elvira szavalata, Blájer Balázs monológja, László Jenö hegedüjátéka Baczó Lajos czimbalom-kiserete mellett, Molnár Sándor felolvasása és N. N. éneke képezi. Az estélyt Schubert Miczi és Emilia, Tibád Ignácz és Wallerstein Aladár rendezik.

— **Panaszos levelet** vettünk, hogy az itt állomásozó katonaság 11-ik századánál a czipészipar üzésével üzletszerüleg foglalkoznak, több féle női és férfi zöld czipőket megrendelésre készitenek. Nem tudjuk van-e tudomása errül városi iparhatóságunknak, váltottak-e nála iparigazolványt, de reánk iparosokra nézve, kik amugy is az idegen verseny terhéi alatt görnyedünk és napról-napra koldusabbak leszünk — elég szomoru. Versenyre gondolni sem lehet akkor, midön 4 pár uri czipőt a szegény baka-czipész 1 frt munkabérért elkészit, mert ennél a rabok is nagyobb összeget kapnak Illaván. Felvilágositást és sürgős intézkedést kérünk.

— **A kosárfonó tanfolyam** oly nagy érdeklődéssel foly, melyhez foghatót előzetesen remélni sem mertünk. A tanulók száma folyton szaporodik ugy annyira, hogy a vármegyeház tágas mellékterme szorongásig tele van szorgalmas kosárfonókkal. Különösen a falukról bejött székely fiuk tünnek ki az ügyességben, de versenyeznek városunk eddig kötötüt kezelt hölgyei is, kiknek — ha kis é nehéz is elöre — nem egy helyre kosarát szemléltük gyönyörrel. Beiratkozni még mindég lehet, mert — értesülésünk szerint — még egy tanitót behivnak segitségre és a tanmühely módositása iránt is a kellő intézkedés is meg van téve.

— **Jakab Elek — redivivus!** Hentaller Lajos iró és képviselő a „Magyarország" tegnapi számának »Kik élnek még?« cz. tárczájában ezt irja: „A szó mai értelmében vett zsurnaliszták közt ma már tudtommal csakis ***Jakab Elek él.***" Nagy tehát vármegyénkben az öröm, hogy monographiánk mégis csak — elkészül!

— **Az E. M. K. E. figyelmébe.** Szomoruan tapasztaljuk, hogy nemcsak vármegyénk, de az egész Székelyföld területéről évenként igen sok szülő kivándorol. Gyermekeiket — ha van megbizható rokonságuk — néha itthon hagyják, a legtöbb esetben magukkal viszik Romániába, oda, hol fajunkat szidják, magyar anyanyelvünket nem kedvelik s a kellő iskolai oktatásban sem részesülhetnek és akár hányszor a levegő változás miatt is rövid idő alatt elpusztulnak. Ha pedig itthon hagyják, akkor is — mint más gyermekei — nem kapnak megfelelő gondozást s igy is veszély életük. Hogy és minő eljárással lehetne ez égető bajon segiteni, gondolkozzanak felette az irányadó férfiak és sürgősen tegyenek!

— **Harmincz éve** községi pénztárnok Orbán József Ábrahámfalva községében és ez idő alatt tisztét oly hiven teljesité, hogy fegyelminek hirét sem hallotta. Ajánljuk ez érdemes pénztárost felsőbb koreink figyelmébe.

— **A süköi olvasókör** is e hó 8-án 29 taggal megalakult Szentgyörgyi József énekvezér elnöklete és buzgó fáradozásai mellett s a könyvtárnokságot is ő vállalta el. Kálmán Mózes alelnök, Kovács Domokos jegyző és Simó András pénztárnok lett. Csak elöre tanitó urak, a fáradhatlan buzgóság eredmény nélkül nem marad.

Közönség köréből.*

Észrevételek a helybeli tüzoltó-egylet t. parancsnokságának, az „Udv. Hiradó" f. évi 3-ik számában hozzánk intézett válaszára.

Mi *tiszteletteljes, rövid és tárgyilagos* kérdéseket intéztünk a tek. parancsnoksághoz, nem is annyira a magunk, mint inkább a nagy közönség megnyugtatása érdekében.

Óhajtottunk volna ugyan ilyen választ kapni.

Fájdalom! e helyett megjelent egy *hosszu lére eresztett, mindent letagadó,* minket *„durva támadással"* vádoló *épés és személyeskedő felelet.*

Hát jól van! Nekünk se idönk, se kedvünk a feleselgetésre; de ki kell jelentenünk, hogy a tek. parancsnokság nem is a mi kérdéseinkre felel. Mi nem azt kérdeztük, hogy állitásaink igazak-e vagy nem, mert a miket kérdéseinkbe foglaltunk azok *mind ugy történtek* és mi azok valóságáért most is és bármely illetékes forum előtt mindég helyt állunk s épen ezért *azokat az utolsó betüig fentartjuk.*

Azt azonban öszintén sajnáljuk, hogy a t. parancsnokságnak — a mint nyilatkozatából látjuk — mind azokról a tényekről nem volt tudomása s még most sem akar hallani a megtörténtekről.

Némi megnyugvással jelezzük, hogy a t. parancsnokság nyilatkozata a végén mégis oda concludál, miszerint *»emlékirat készül az egyesületi müködés tökéletesbitéséről és egyesek mulasztásairól is.«*

Ime! tehát csakugyan elismeri, hogy vannak *fogyatkozások* és fordultak elö *mulasztások* is. Hiszen az is valami, ha legalább egygyel több *»memorandum«* lesz a tek. városi tanács leveles-ládájában, melynek utódaink majd a jövö században, valamikor még hasznát is vehetik.

Ez ugyan vékony vigasztalás a mi részünkre.

De van még egy néző pont, mely a t. parancsnokság nyilatkozatát igen érdekessé teszi.

Ugyanis *bizonyitja* a t. parancsnokság azt, hogy a) *„kiosztottak 55 drb vizvedret az embereknek; de azok csak nézték a tüzet, mert a rendőrség nem szoritotta rá"*...

b) *Bizonyitja* a t. parancsnokság azt, hogy *„közvetlen a tüz mellett levő helyiségben gyufa raktár van s az udvaron 9 hordó petroleum, vagy 10 óriási nagy láda gyufa, melyek még a bejárást s müködést is akadályozták; a pinczében, a mely felett az égő raktár folyosója elhuzódik, nagy mennyiségü denaturált szesz és petroleum van. A helyiség stukaturos stb. stb."*...

c) *Bizonyitja azt,* hogy *„oda vitték saját életüket és veszélyben dolgoztak, egy üzletember által felhalmozott gyulékony anyagok közt"*... aztán igy folytatja: *„ki üt egy raktárban egy tüz, mely tömve van likőrök, gyertya, cognac, száraz füszerekkel, a melynek folyosója egy cserefa lépcső alatt huzódik el, mely szalmás üvegekkel van tele"*...

Bár szomoru, de tanulságos és a tarthatatlan állapotokat hiven feltüntető bizonyitékok ezek, melyek egyszersmint biztos támpontul szolgálhatnak a folyamatban levő nyomozásnál és az itélet kimondásánál is.

Minthogy pedig a t. parancsnokság szenvedélyes hangu és személyeskedő nyilatkozatába *alaptalan vádak is* be csusztak: — ezeket se hagyjuk szó nélkül. — Ugyanis a nyilatkozat ezen mondata: *»Az egyik életveszélyben forgott szomsséd s talán mozgató lelke ezen felszólalásnak, nem akarta engedni, hogy a fecskendőt az udvarán vigyék keresztül«* csupa valótlanság és mesebeszéd. Hiszen éppen ő nyitotta ki lakása kapuját és ő adta eszükre a tüzoltóknak, hogy ok nélkül ne kapkodjanak és futkossanak ide amoda s ne menjenek az üres és elromlott kutakhoz, hanem állitsák a fecskendőt a befagyott malomárokra, honnan akármennyi vizet kaphatnak.

Ám, de ezt tudni kellene, mert e **fajta ekszperimentálásnak** gyakorlatok alkalmával **és nem akkor** van ideje és helye, a mikor már ég a ház.

Tudni kellene, hogy a malomárok vizének czélszerü felhasználásával hogyan lehet az egész Kossuth utczát a kiütő tüz ellen biztosan megvédelmezni. De körmön font valótlanság az is, hogy *„az egyik életveszélyben forgott szomszéd megakarta volna a tüzoltókat akadályozni abban is, hogy a ház tetején vezessék el a fecskendő vizvezető csöveit, hanem azt kivánta, hogg furják ki a szomszéd ház falát s vezessék ugy el«*... Nevetséges beszéd és *ilyet állitani talán még tréfából se illik!* Hiszen éppen ö adott létrát és saját kezével támasztotta oda, hogy az istállóra fölkapaszkodhassanak s biztatta a tüzoltókat, hogy onnan operáljanak a kiütött tüz ellen.

Az igen helyes, hogy »a *főparancsnok tüzet oltó port dobott a tüzbe«*; de nekünk ugy tetszik, hogy a t. parancsnokság *apologiájával,* mely egyszersmint *vádlevél* is, a mi szemünkbe szintén port akart hinteni s ezt már elengedtük volna.

Végül megjegyezzük, hogy tagadni igen könynyü; de a puszta tagadás nem bizonyitás és hogy kivált az oknélkül való *harag rosz tanács adó s a ki haragszik, annak rendszerint nincsen igaza;* — de nekünk sincs ez ügyben több szavunk.

Sz.-Udvarhely, 1898. jan. 16.

A most is veszélyben levő szomszédok.

* Ezen rovatban, helyet adunk minden közérdekü felszólásnak, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

N. S. urnak Sz.-Keresztur. Hogy a „Templom,torony, harang, iskola és paplak Mindjó rendben vannak" elismerőleg vesszük tudomásul. Azonban, hogy: „A templomba járás mindig olyan tömeges, Hogy többnek „betérni" alig lehetséges; A késedelmesek a templom ajtóba, És annak piatzán sorban körül állva, Buzgólkodás közben örömet éreznek, Hogy bár ily módon is jelen lehettenek" — nem tartozik lapuvk keretébe. E helyett sziveskedjék emlékeit és tapasztalatait az 1848—49-es időkből megirni és hozzánk beküldeni, de — n e v e r s b e n, mert meg vagyon irva, hogy: a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

Sz. A. urnak Helyt. A tárgy jó, de a kidolgozás hiányos s igy nem üti a mértéket.

V. E. urnak Sz-Keresztur. Beválik. Hozni fogjuk, mihelyt sor kerül reá.

Elmult időkből. Más fajtát kérünk. Hol ez volt, onnan több és jobb is jöhet.

HIVATALOS RÉSZ.

31349—97. alisp. szám. Udvarhelyváros polgármesterének és valamenyi községi elöljáróságnak. Közhirré tétel végett értesitem, hogy n.-küküllővármegyei Bürkös és Vecsérd községekben, továbbá Maros-Tordamegye Nyárád-Szent-Anna és Maros-Keresztur községeiben sertésvész lépvén fel, ezen községek zárlat alá helyeztettek. Ellenben nagyküküllőmegyei Prod, Héviz, Prázsmár, Oláh-Tyukos, Pálos, Nemes, Segesd, Moha, Ujváros, Nethus, Vessződ, Verd, Oláh-Ivánfalva, Apátfalu, Váldhid, Kövesd és Keresd és kisküküllőmegyei Királyfalva, V.-Gálfalva, Nagy-Teremi és Bántelke községekben a sertésvész megszünvén, ezen községek a zárlat alól feloldatnak. Székely-Udvarhelytt, 1898. évi január 13-án. Jakab Gyula, alispán.

68096—III/2. szám. Földmivelésügyi m. kir. miniszter. Másolat. Valamennyi törvényhatóságnak, Árva és Liptó vármegyék kivételével. Liptó és Árva vármegyék területén a ragadós tüdőlob irtása immár huzamosabb időn át megnyugtatóan kedvező eredményt mutatván, a nevezett vármegyékből származó szarvasmarháknak a belföldi szabad forgalomba való vitelét megtiltó rendelkezéseket 1898. január hó 10-től kezdve ezennel megszüntetem. Erről a törvényhatóságot közhirré tétel végett azzal értesitem, hogy az említett naptól kezdve a nevezett vármegyékből származó állatok a belföldi forgalomba, Magyarország területére szabadon vihetők, mig azoknak Horvát-Szlavonországba, ugy külföldre (a megszállott tartományokat és Austriát is ide értve) való kivételét az illető kormányok értesitései alapján esetről-esetre általam közzétett rendelkezések szabályozzák. Kelt Budapesten, 1897. évi deczember hó 19-én. Darányi.

4—98. alisp. szám. Udvarhelyváros polgármesterének és valamennyi község elöljáróságának. Miről közhirré tétel végett értesitem. Sz.-Udvarhelyt, 1898. január 13. Jakab Gyula, alispán.

Nyilt-tér.*

Válasz Gyertyánffy Gábor urnak,

a „Székely-Udvarhely" 1898. évi, 3-ik száma nyilterében megjelent nyilatkozatára.

Néhai Florián János kir. törvényszéki elnök ur, ki ámbár nem volt városunk szülötte s nem is volt a városi képviselő-testületnek tagja, mindig az elsök között volt akkor, ha a város felvirágoztatása- és előhaladásáról volt a szó és ki a város érdekében semmi fáradtságot sem sajnált és társadalmi téren nagy buzgóságot fejtett ki: még 1884. évben a városi sétatér-alap javára egy hangversenyt rendezett.

Ezen hangverseny meghivóin ki volt téve: »jegyek válthatók a Gyertyánffy Gábor ur könyvkereskedésében« — és tényleg ott is árusitották el a jegyeket.

Miután pedig az ezen hangversenyből befolyt tekintélyes összegü jövedelem máig soha elszámolva és a városi tanácshoz beszolgáltatva nem lett és miután Székely Dénes ur nem önálló kereskedő, hanem Gyertyánffy Gábor urnak csak alkalmazottja, kétségtelen, hogy a befolyt és illetékes helyre még eddig nem juttatott összegért Gyertyánffy Gábor ur is teljesen fele-

*Az e rovatban megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lös. S ha a tkts törvényszék bünvádi bejelentésemet elévülés, jól megjegyzendő: csakis **elévülés** miatt, el isvetette, azért még sem a vagyoni felelösség a várossal szemben, sem az erkölcsi felelősség a közönséggel szemben el nem enyészett.

Ezen vagyoni és erkölcsi felelösség pedig mindkettőjüket terheli. Ugyanis Florián János ur elhalálozván, többször merült fel azon kérdés, hogy mi lett ezen hangverseny jövedelmével és hol van az? Söt a lapokban is többször történt ez iránt felszólalás s mégis — ámbár a polgármester urhoz intézett levél szerint, erről tudomással birtak — sem Székely Dénes ur és sem Gyertyánffy Gábor ur eddig soha sem állottak elő számadásaikkal; a pénzt illetékes helyre be nem szolgáltatták, hanem jónak látták nagy bölcsen hallgatni.

A mult év végén a föispán ur Ő Méltósága elnöklete alatt egy városi értekezlet tartatott. Itt is előfordult ama kérdés, hogy a sétatér-alap javára még 1884-ben rendezett hangverseny jövedelme hová lett?

Egyik értekezleti tag ugy nyilatkozott, hogy arról Gyertyánffy Gábor urnak tudni kell, mert az ő kereskedésében árusitották el a belépti jegyeket. Ezt Gyertyánffy Gábor ur meghallotta és másnap — a mint előttem (igaz csak négy szem között) később elismerte — Székely Dénes urnak a polgármester urhoz czimzett egy levelet mondott tollba.

Ezen levél tartalma szerint a jegyekből befolyt 168 frt 90 kr. A költségek tettek 50 frtot. 100 frtot ezen készpénzből Florián János néhai elnök ur a Gyertyánffy Gábor ur jelenlétében — állitólag — elvett és Gyertyánffy Gábor urnak a saját privát adóssága törlesztésére átadott és 18 frt 90 kr még máig is a könyvkereskedésben egy dobozban van.

Én nem képzelem, hogy akadjon valaki, a ki ezen mesét elhiszi és legalább nem is tehető fel, hogy Florián János ur, ki mindig tekintélyes hivatali állást foglalt el, közczélra mindig áldozatkészuek bizonyitotta magát és adott is s ki nagy fizetésben és jó anyagi helyzetben volt, képes lett volna 100 frtot a közpénzből, jegyek árából el venni és abból saját adósságát törleszteni.

De feltéve, azonban meg nem engedve, ha igaz lenne is ezen mese, akkor is Gyertyánffy Gábor ur nem bujhatna ki az anyagi és erkölcsi felelősség alól, mert akkor is tudnia kellett, hogy 100 frt felett, mint sajátja felett, Florián János ur nem rendelkezhetett.

Ismételem azonban, hogy ezen mesét én nem hiszem s az nem is egyéb, mint a néhai boldog emlékü Florián János ur emléke megrágalmazása. Ez pedig nem évült el, mert most történt s nem is hiszem, hogy gyermekei, ha ezt megtudják, megtorolni ne igyekezzenek azt, mert nagy dolog, egy tiszteletben megőszült és tekintélyes egyén emlékének ilyen gyanusitása.

No, de ehhez nekem a megbotránkozáson kivül semmi közöm s hogy Gyertyánffy Gábor ur a nyilttérben ellenem nyilatkozott, ahhoz is ugy jutottam, mint a hogy Pilátus jutott a »Credoba.«

Hiszen nekem, hogy — mint városi tiszti főügyész — szigoruan járjak el, a tekintetes városi tanács rendelte; én a feljelentést nem saját initiátivámból, de rendeletre tettem; én Gyertyánffy Gábor ur ellen semmiféle ellenséges indulattal nem viseltetem s a bejelentéssel csakis a hivatalos kötelességem teljesitettem s teljesiteni fogom ezután is, ez ügyben is, s a 118 frt 90 krt, miután kétségtelen tény, hogy ezen összeg a sétatér-alapból máig is hiányzik és mert a bünvád elévült — polgári perrel fogom behajtani.

Ha Gyertyánffy Gábor ur a közvéleményre hivatkozni jónak látta, én is arra hivatkozom s csak azt mondom: »tu a voulu George Dandin.«

Az ellenem inditandó rágalmazási pernek állok elébe, attól legkevésbbé sem félek, s lovagiasságomat elbirálni — nem bizom Gyertyánffy Gábor urra.

Végül megjegyzem, hogy ezen ügyben ezen válaszom utolsó nyilatkozatom a sajtó utján s ha a polémiát Gyertyánffy Gábor ur netán folytatni fogná, arra a sajtó utján nem fogok reflektálni.

Székely-Udvarhelyen, 1898. január hó 18-án.

Sebesi Ákos s. k.,
ügyvéd és városi tiszti főügyész.

HIRDETÉSEK.

61—98. közs. szám.

Regále-albérleti hirdetés.

Nagy-Solymos község által a magas állam kincstártól bérbe vett mindenféle adóbeszedési jogoknak albérbe adására nézve Nagy-Solymos község elöljárósága árverést hirdet az árverés megtartására nézve **1898. év január 25-ik napjának délelött 10 órája** tüzetik ki, az árverési feltételek N.-Solymos községben a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Nagy Solymos, 1898. január 14.

Godra Mihály s. k., körjegyző. **Gergely István** s. k., k. biró.

Eisert Godofréd

festő, vegyészeti-, tisztitó- és nyomtató-intézete

Also-Galbereg-u 5/1. sz **Segesvárt** Alapittatott: 1851-ben.

Mindennemü női és férfi ruhákat egészben, szétbontás nélkül, béléssel együtt stb. fest és **vegyészileg tisztit** s igy uj álapotba hoz.

Vegyészileg tisztit és mos női, férfi és gyermek ruhanemüeket, butorszöveteket-, asztali és ágyteritök-, smyrna és brüsszeli szönyegek- s nyakkendőket schawlok, himzett ruhák és paszományokat.

Minta szerint fest selyemruhákat, chasmir-, plüsch, bársony-, félgyapju-, gyapott- és disz-szöveteket-, esö- és napernyők és valódi csipkéket, függönyöket gardinák- és szalagokat minden kigondolható szinben. Haláleset alkalmakor gyors és pontos szállitás. 1—25.

Székelyudvarhelyi megbizott:

S. Tóth Albertné, Szombatfalván

az Uj-utczában, a Mártonffy féle házban

Magas jutalékban

részesülnek megbizható szolid ügynökök, kik törvényszerüen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatot „Confidentia“ czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest V. ker. Fürdő-utcza 4. szám intézendők.

14 drb ló eladó.

2 drb fekete kancza 7 éves, 160 cm. magas, hámas
2 drb feketés tarka (herélt ős kancza) 158 em. magas, hámas.

1 drb fekete kancza	3 éves.	„Princze Párizs“	150 cm.	magas.
1 drb fekete kancza	3 éves,	„Princze Párizs“	154 cm.	magas.
1 drb fekete herélt	3 éves,	„Princze Párizs“	152 cm.	magas.
1 drb fekete kancza	6 éves,	„Jussuff“	157 cm.	magas.
1 drb pej kancza	2 éves,	„Gránát-Gidrán“	146 cm.	magas.
1 drb pej-tarka herélt	2 éves,	„Furioza“	147 cm.	magas.
1 drb pej kancza csikó	1 éves,	„Verneűl“	132 cm.	magas.
1 drb pej mén	1 éves,	„Verneűl“	135 cm.	magas
1 drb szürke kancza	1 éves,	„Verneűl“	138 cm.	magas.
1 drb szürke kancza	11 éves:	„Converzánó“	160 cm.	magas.

Megjegyzés: A pisztrang szürke 11 éves kanczával és csikójával Székely-Udvarhelytt 1897. aug. 8-án tartott lótenyész kiállitás alkalmával I-ső oszt. arany diszoklevelet nyertem, ugyanakkor szintén egy fekete kanczával és csikójával a II. oszt. 3-ik dijat.

Szabad kézből, készpénz fizetés mellett átvehetők és megtekinthetők.

BALÁZSY SÁNDORNÁL
Ábrahámfalván.
U. p. Székely-Udvarhelytt.

1—3.

5995—897. tkkvi szám.

Hirdetmény!

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósága részéről közhirré tétetik, miszerint Udvarhelymegye összesitett árva pénztára végrehajtatónak, Kadicsfalvi Jozsa János, Jozsa Imre végrehajtást szenvedők ellen 300 frt s jár. kielégitése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó a kadicsfalvi 249 számu tljkv.-ben Jozsa János nevére irt: A -- 226. 227. 228. hr. sz. ház és kert 190 frt, 2745/200 hr. sz. erdő 1 frt 2822 hr. sz. erdő 2 frt, 2903, 2904 hr. sz. erdő 4 frt, továbbá a 249 tlkvből a 159 tlkvbe Hegyi Mózes és neje nevére irt: A -- 2649 hr. sz. erdő 2 frt, 2677 hr. sz. erdő 1 frt, 2745/1 hr. sz. erdö 1 frt 3008 hr. sz. legelő 1 frt, 3009 hr. sz. legelő 1 frt, 3015, 3016 hr. sz. 3 frt kikiáltási árban az 1898. évi február hó 26. napjának d. e. 9 órakor Kadicsfalva községházánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek elfognak adatni.

A venni szándékozók a becsárnak 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes papirban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. tkkvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Sz.-Udvarhelytt, 1897. deczember hó 19-én.

Györfy Titus,
kir. törvényszéki egyes biró.

Szám: 35. folyó 1897. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. birósági végrehajtó közhirré teszi, hogy sz.-udvarhelyi kir. jbiróságnak 9127/897. polg. sz. végzése által sz.-udvarhelyi Zálog-kölcsön-intézet és betéti pénztárnak képv. Gyarmathy Ferencz ügyvéd által, farkaslaki Albert Zsigmond, Kovács Antal, Szabó Gergely, Magyari András, Nagy Sándor, Nagy Dénes és szentléleki Kiss Károly ellen 280 frt tőke s jár. iránti ügyben, alperesek-nél Farkaslaka és Szentlélek községben összesen 2039 frtra becsült következő javai u. m Albert Zsigmondnál és Kovács Antalnál egy kaszaj sarju van bene 12 szekérrel és még 2-től 26 tétel alatti ingók miknek együtti becsértéke 1699 frt, továbbá Nagy Sándornál két tehén, Nagy Dénesnél két ökör, tinó, Magyari Andrásnál két ökör tulok, és szentléleki Kiss Károlynál két ökör, ezen ingókra Farkaslakán alperesek házánál 1898. febuár hó 23-án délelőtt 9 órára és Szentlélek község házánál 1898. február 24-én d. e. 9 órára tüzetik ki, mely napokon nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet igérőknek elfognak adatni.

Az árverési feltételek a birósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik e lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Székelyudvarhelyi birósági végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyt, 1898. január hó 12-én.

Biró Sándor s. k.,
kir. végrehajtó.

BOR

valódi szölöléből, különböző minőségekben

csakis

FERNENGEL GYULA

jóhirü pinczéjében Székely Udvarhelyt (Kossuth-utcza) kapható a következő árakban: Literenként 30 krtól 1 frt 20 krig. 5 literen felül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 56 lit. hordókban hektónként 20 frttól 38 frtig.

Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

372. szám. 1897. bv.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járasbiróság 1897. évi 714. számu végzése következtében Waedt Rezső segesvári ügyvéd által képviselt Franck Henrich segesvári lakos javára Wolff József sz.-kereszturi lakos ellen 100 frt s jár. erejéig 1897. febr. hó 25-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 325 frtra becsült 40 drb nyers tehénbörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 7264 – 1897. sz. végzése folytán 100 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi május hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 45 frt 35 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Sz. Keresztúron alperes házánál leendő eszközlésére **1898. évi január hó 29 ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Sz.-Keresztúrt, 1898. évi január hó 10.

Szalontai Albert,
kir. birósági végrehajtó.

Kitüntetve az 1896. évi ezredéves kiállitáson kiállitási nagy éremmel.

A bőranyag beszerzési szövetkezet

bizományi

kész-czipő raktára

Sz.-Udvarhelyt, Főtér, vármegyeház mellett.

Ajánlja **Orbán, Nagy** és **Tamás** czipész-iparosok által készitett elismert kitünő minőségü férfi, női és gyermek-czipőit. A czipők jóságáért felelősséget vállal; nem tetsző árut visszacserél.

Szabott árak!

Kizárólag helyben készült kézi munka.

Sz: 19551—97.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Hodgya község közbirtokosságának tulajdonát képező »Kuvasza« nevü erdőből 21·95 k. hold erdő mintegy 855 m^3 I. osztályu és 1283 m^3 II. osztályu n üfára becsült tölgyfa készlete az eladástól számitott egy évi kihasználási időtartam mellett **1898. év január hó 31-én délelött 10 órakor** Hodgya községházánál nyilvános szóbeli és zárt irásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: 9407 frt, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek alulirott főszolgabirónál és a székelyudvarhelyi m. kir. alsó erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhely, 1898. évi január hó 10-én.

Dr. DEMETER LŐRINCZ,
főszolgabiró.

1—2.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt. 1898.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.